

Stichting De Rijckere-orgel 1776

p/a Jan van Hoofkwartier 74
4333 EB MIDDELBURG
www.derijckereorgel.nl
info@derijckereorgel.nl

NIEUWSBRIEF #08

4 september 2023

Beste belangstellende,

In deze achtste editie van onze nieuwsbrief geven we weer een update over ons project. Op het moment van schrijven ligt de Middelburgse orgelzomer net achter ons. De concertserie op tien achtereenvolgende dinsdagavonden van het nieuwe initiatief "Orgelstad Middelburg" beleefde haar eerste editie en heeft haar bestaansrecht en meerwaarde overtuigend bewezen. De opbrengst was een serie fantastische en bovenal goed bezochte concerten in de Oostkerk, Nieuwe Kerk en de Sint-Augustinuskerk.

In deze editie kijken we terug op onze benefiet-activiteiten, te weten de orgeltocht met Sietze de Vries op 1 juli en de concerten van Bernard Winsemius en Victor Baena op 22 en 29 augustus. Verder treft u impressies aan van het educatieproject rond de Doe-orgels van Orgelkids zoals we dat op 8 en 15 juni op de Herman Faulkiusschool in Middelburg hebben vormgegeven. Ook brengen we de donateursexcursie naar drie orgels in Zeeuws-Vlaanderen (Hulst, Clinge en Koewacht) op zaterdag 23 september nogmaals onder de aandacht. Ons Byrd-weekend met Léon Berben vindt plaats op 13 en 14 oktober. Dit jaar herdenken we dat deze grote Engelse componist 400 jaar geleden is overleden. Het belooft een interessant weekend te worden met een mix van concerten, openbare lessen, verdieping door middel van aan aantal lezingen en meer... Hierover leest u de laatste informatie. Van harte welkom in de Sint-Augustinuskerk tijdens dit Byrd-weekend!

We wensen u weer veel leesplezier!

Bram de Wolf,
secretaris

In deze nieuwsbrief:

1. Status van het project en de fondsenwerving	02
2. Terugblik orgeltocht en benefietconcerten	04
3. Terugblik lesproject Doe-orgel	09
4. Excursie 2023: Zeeuws-Vlaanderen	13
5. Vooruitblik op het weekend rondom Byrd	16
6. Onze wijnen en cd	18
7. Agenda 2023	20

1. Status van het project en de fondsenwerving

In juli kregen we terugkoppeling over de subsidieaanvraag in het kader van de provinciale regeling *Restauratie Rijksmonumenten 2023*. Helaas komen we ook dit jaar niet in aanmerking voor subsidie, dit keer omdat het budget bij de provincie ontoereikend was om alle 18 aanvragen te honoreren. Ondanks het feit dat ons project perfect past binnen het onderdeel Cultureel Erfgoed en specifiek in het onderdeel restauratie rijksmonumenten, vielen we op grond van onze score en plaats in de rangschikking van de subsidieaanvragen buiten de prijzen. Al na het 6^e project in de rangorde op de scorelijst van de in totaal 15 in aanmerking komende projecten, was het subsidieplafond ten bedrage van €1.765.337,- bereikt. Uiteraard was dit in eerste instantie een teleurstelling, maar we gaan met veel energie en vol overtuiging door. We zullen voor 2024 een nieuwe aanvraag indienen: “driemaal is scheepsrecht” luidt een, ook in Zeeland nog steeds bekend spreekwoord.

Update fondsenwerving per 4 september 2023:

- acht fondsen hebben hun toegezegde bedragen aan ons uitgekeerd
- tien orgelregisters zijn geadopteerd (er zijn nog slechts drie registers beschikbaar, zie onze website voor meer informatie)
- er zijn twee aktes ondertekend voor een jaarlijkse schenking
- donateurs leveren een jaarlijkse bijdrage
- inkomsten uit wijnverkoop: we hebben inmiddels 1.200 flessen wijn verkocht!
- inkomsten uit cd-verkoop
- inkomsten uit de benefietconcerten

Op basis van de terugkoppeling van Provincie Zeeland hebben we onze projectplanning geactualiseerd (zie volgende pagina).

Projectplanning 2023-2025

**maart
t/m
juli
2024**   **Subsidietraject
Provincie Zeeland**

De kostbare restauratie van het De Rijckere-orgel is onder andere afhankelijk van subsidies en giften. Bij de subsidieronde 2024 van Provincie Zeeland hopen we als stichting in aanmerking te komen voor subsidie.

**september
2024**   **Start crowdfunding**

Het resterend bedrag om de overplaatsing en restauratie te bekostigen willen we via een crowdfunding-campagne realiseren.

**april
2025**   **Plaatsing van het
orgel in Middelburg**

Om het orgel te kunnen plaatsen, moeten eerst voorbereidende werkzaamheden aan de galerij van de St. Augustinuskerk uitgevoerd worden. Daarna wordt het orgel door Verschueren orgelbouw opgebouwd. De laatste stappen zijn de intonatie en stemming van het instrument.

**23 en 24
mei 2025**   **Feestelijke
ingebruikname**

Een feestelijk weekend in verband met de ingebruikname van het orgel op haar nieuwe locatie. Naast diverse concerten en een masterclass zijn er interessante lezingen. Ook is er een speciale activiteit voor kinderen. Een datum om in de agenda te noteren!

2. Terugblik orgeltocht en benefietconcerten

De orgeltocht op zaterdag 1 juli, onder de bezielende leiding van Sietze de Vries, mocht zich verheugen in een grote belangstelling. Een stoet van gemiddeld 70 personen trok door de stad van kerk naar kerk waarbij met regelmaat ook de Middelburgse horeca met bezoek werd vereerd.

Bij het openen van de deuren van de Sint-Augustinuskerk stond er tot ons genoeg al een behoorlijke rij orgelliefhebbers te wachten die er merkbaar allemaal veel zin in hadden. Er was gelijk al veel belangstelling voor de aanwezige “merchandise”. In de kraam van JSB-Records, het huislabel van Sietze, viel een veelheid aan interessante nieuwe en inmiddels bekende opnamen en producten te spotten. Gelukkig leverde de aldus aangewakkerde kooplust ook ons project een meer dan leuke omzet aan wijn en CD's op.

Om 12.00 uur begon Sietze met de demonstratie van het Duyschot/Müller-orgel (1706/1754) waarbij in een boeiende mix van improvisaties en literatuurspel alle mogelijke kleuren en gebruiksmogelijkheden van het orgel voorbijkwamen.

Na de wandeling naar de Nieuwe Kerk bleek het gezelschap nog verder aangegroeid te zijn. Met de introductie en bespeling van het uit de afgestoten Hofpleinkerk afkomstige Blank/Van Rossum-orgel (1985/1993), dat sinds 2019 als koororgel in de Nieuwe Kerk functioneert, bleek dit voor velen relatief onbekende instrument een pareltje te zijn! De goed getroffen oude klank van dit instrument met zijn vele gebruiksmogelijkheden komt in deze akoestiek onverwacht goed voor de dag.

Hopelijk krijgen de nu nog lege vlakken boven de frontpijpen, ontstaan door de terechte verwijdering van de bij de bouw aangebrachte touwplasticen, snel een mooie invulling zodat vleermuizen en andere vliegende

organismen geen vrij spel meer hebben in het interieur van het orgel.

In de Koorkerk (Van Vulpen, 1969 en Gerritsz, 1479) verraste Sietze ons met een improvisatie in Distler/Micheelsen-stijl. Het Van Vulpen-orgel klonk fantastisch in dit 20^e-eeuwse idioom! In de Gasthuiskerk (onbekende bouwer, 18^e eeuw) beluisterden we een knappe improvisatie over La Folia, een bekend basschema uit de barok. Tijdens het slotconcert in de Oostkerk (De Rijckere, 1782) hoorden we drie koraalbewerkingen van J.S. Bach over *Was Gott tut, das ist wohlgetan* en een grandioze improvisatie over datzelfde lied.

Ook de twee benefietconcerten op het Duyschot/Müller-orgel van de Sint-Augustinuskerk, die de afsluiting vormden van de reeks van 10 zomeravond-orgelconcerten van Orgelstad Middelburg, mochten zich verheugen in een grote belangstelling. Na afloop van beide concerten kregen de concertgevers een staande ovatie en bleven velen, onder het genot van een gratis aangeboden glas De Rijkere-wijn of frisdrank, napraten.

Het concert van dinsdag 22 augustus, gegeven door Bernard Winsemius, bestond uit werken uit het "Mulliner Book" (eind 16^e eeuw) en werken van John Bull, Benjamin Cosyn, John Blow, Henry Purcell, Heinrich Scheidemann, Dieterich Buxtehude en Johann Sebastian Bach.

De jonge talentvolle organist Víctor Baena liet in zijn concert van 29 augustus horen waarom hij in maart 2023 meer dan terecht werd aangesteld als "junior organist-in-residence" van de Pieterskerk te Leiden. Zijn programma vermeldde werk uit het "Handschrift Susanne van Soldt" (1599) en werken van Christian Erbach, Girolamo Frescobaldi, Peeter Cornet, William Byrd, Franz Tunder, Dieterich Buxtehude en Johann Sebastian Bach.

Wout van der Linden bezocht beide concerten en schreef voor ons een terugblik:

Twee benefietconcerten voor Stichting De Rijkere-orgel 1776, de laatste in de serie Zomeravondconcerten in Orgelstad Middelburg in 2023, met niet alleen componisten als Bach, Buxtehude, Frescobaldi, Byrd, maar ook namen als Newman, Tallis, Blow, Erbach... een doorgewinterde oude muzikliefhebber noemt dat een buitenkans.

Sinds ik op Tweede Kerstdag 2022 tijdens het bijzondere concert van André Poortvliet op slag verliefd raakte op het prachtige instrument in de Sint-Augustinuskerk was het beslist geen straf om tweemaal de tocht vanuit de Bommelerwaard naar Middelburg te maken.

Zowel Bernard Winsemius als Victor Baena speelden voor een aandachtig luisterend publiek in de immer sfeervolle ambiance van de kerk, waar in de toekomst twee geweldige instrumenten een plaats zullen hebben. Winsemius koos voor de eerste helft van zijn programma voor Engelse componisten uit de 16e en 17e eeuw, voor de tweede helft reisden we met hem mee naar het Duitsland van de 17e en 18e eeuw. Dat al deze stijlen gerealiseerd kunnen worden op het fraaie Duyschot/Müller-orgel zegt eigenlijk alles over de (klank)kwaliteit van dit bijzondere instrument. Dat werd helemaal duidelijk tijdens het concert met Baena: de meest fraaie klankcombinaties kwamen voorbij met voor mij als absoluut hoogtepunt Buxtehudes Choralvorspiel "Komm, heiliger Geist, Herre Gott", BuxWV 199, uiterst verfijnd geregistreerd en intens uitgevoerd!

Het moge duidelijk zijn dat oude muziek op historische instrumenten binnen de muren van Middelburg het volste bestaansrecht heeft. En met het plan van de Stichting De Rijkere-orgel 1776 om het fraaie instrument uit het Limburgse Beek naar Middelburg te halen, waar het niet alleen op loopafstand van het grote broertje in de Oostkerk zal staan maar ook letterlijk tegenover het Duyschot/Müller-orgel in de Sint-Augustinuskerk, wordt het (oude-)muziekleven alleen maar rijker!

3. Terugblik lesproject Doe-orgel

Zoals we in ons projectplan hebben verwoord, zien we het als stichting De Rijckere-orgel 1776 nadrukkelijk als onze taak om in brede zin aan educatie te doen. Daartoe hebben we nu onze vleugels uitgeslagen in de richting van het basisonderwijs en ging op donderdag 8 juni 2023 in samenwerking met de Herman Faulkiusschool te Middelburg en “Orgelkids”, een project van start rond het orgel en orgelmuziek. Bram de Wolf blikt terug.

Op woensdag 7 juni maakte ik een autorit naar Leusden om 2 (!) Doe-orgels op te halen bij Lydia Vroegindewey, de grote initiator en drijvende kracht achter “Orgelkids”. Doordat Orgelkids inmiddels met zeer veel succes wereldwijd opereert, hebben ruim 160 exemplaren van deze Doe-orgels inclusief het uitstekende en zeer flexibel toe te passen lesmateriaal hun weg naar meer dan 23 landen gevonden. De orgeltjes worden op geheel ambachtelijke wijze door Verschuieren Orgelbouw i.s.m. Elbertse & Van Vulpen Orgelmakers vervaardigd.

Na een proces van zorgvuldige afstemming en voorbereiding met directeur Jan-Willem Nieuwenhuyzen, muziek-coördinator Mirthe van den Berge-Fierloos en natuurlijk de betrokken leerkrachten, werden op donderdagmiddag 8 juni voor dit project twee lokalen ingericht waarbij het principe van “samenwerkend leren” leidend was. Er werden twee groepen samengesteld waarbij een evenwichtige verdeling gemaakt werd tussen leerlingen uit groep 7 en groep 8. In het handvaardigheidslokaal en de gymzaal werd het meubilair zodanig opgesteld dat leerlingen op een comfortabele manier in groepjes konden samenwerken. Op een grote centrale tafel werden de 128 orgelonderdelen kriskras door elkaar uitgesteld. De door de leerkrachten van tevoren samengestelde deelgroepjes kregen ieder de opdracht aan de hand van een kaart met instructies zelfstandig een onderdeel van het orgel in elkaar te zetten waarbij het maken van fouten natuurlijk niet tot kunst verheven diende te worden. Juist de momenten waarop het niet liep zoals het moest leverden prachtige gesprekjes, maar vooral nog mooiere en in samenspraak zelf bedachte oplossingen op. De vijf groepjes, die om te beginnen om beurten hun benodigde materialen vanuit de “chaos” moesten zien veilig te stellen, hielden zich bezig met de stabiele basisconstructie, de windlade met slepen, het pijpwerk (volgorde en ordenen per register), de toetsen (moesten in de juiste volgorde worden gelegd) en de aanleg van de windvoorziening. In beide lokalen waren de leerlingen zelfstandig en heel goed en geanimeerd aan het werk, waarbij ik vooral maar wat hoefde rond te lopen en alleen, daar waar nodig, spaarzame aanwijzingen gaf zodat leerlingen weer zelfstandig verder konden. Dit hoefde ik overigens nauwelijks te doen. Na de voltooiing van de deelopdrachten werd het orgeltje vervolgens op de centrale tafel in fasen opgebouwd: door de leerlingen werd de windlade op de basisconstructie aangebracht, de slepen en pijpstukken werden aangebracht, de toetsen die in de juiste volgorde waren “gepuzzeld” werden in een raamwerk aangebracht en mechanisch verbonden met de ventielen in de windlade. Het houten pijpwerk, dat door de groep gesorteerd was in gedekte en open pijpjes en op de juiste volgorde was gelegd, werd op de pijpstukken geplaatst. Over de manier waarop dat moest gebeuren, met name de richting waarin de pijpjes moesten kunnen “spreken”, ontsponnen zich leuke discussies.

Tenslotte werd de windvoorziening die bestond uit twee spanbalgjes verbonden met een magazijnbalg die op zijn beurt met de windlade werd verbonden. Bij deze centrale opbouw vonden, vooral op de momenten waarop het fout dreigde te lopen, ook weer erg leerzame gesprekjes plaats waarbij de inbreng van de leerlingen zélf goud waard was.

In beide groepen slaagden de leerlingen erin het orgel binnen de beperkte tijd tot klinken te brengen waarbij de verzorging van een bruikbare wind een nog grotere uitdaging bleek dan het spelen zelf. Na afloop bleven heel veel enthousiaste leerlingen hangen die wilden helpen bij het demonteren en weer zorgvuldig inpakken van de twee Doe-orgels.

Op donderdag 15 juni brachten de leerlingen in twee groepen (één groep aan het eind van de morgen, de andere aan het begin van de middag) een bezoek aan de Sint-Augustinuskerk waar ze in een kring plaats namen rond een orgelpositief dat ik tussen 1981 en 1984 samen met mijn broer Wim bouwde. De in de vorige les opgedane kennis en inzichten in de opbouw en werking van het orgel kon aan de hand van dit opengemaakte orgelpositief opnieuw geactiveerd worden. Ook werden de leerlingen uitgedaagd, aan de hand van een ontwerptekening van het oorspronkelijke orgel, de opbouw van het huidige orgelfront te bekijken. Ze kwamen op die manier tot verrassende ontdekkingen.

De groep werd vervolgens nogmaals in twee helften gesplitst: één helft ging mee naar boven om het “grote” Duyschot/Müller-orgel te bekijken en beluisteren; de andere helft ging in het naburige Molenwaterpark wat overvloedige energie lozen d.m.v. diverse sportactiviteiten. Na een klein halfuur werd weer gewisseld.

De demonstratie van het orgel verliep heel plezierig: de leerlingen waren heel aandachtig. Zowel de leerlingen als de betrokken leerkrachten kijken met veel plezier terug op dit project dat nadrukkelijk naar meer smaakt, ook voor ons. De door “Orgelkids” ontwikkelde lesprogramma’s zijn prima tools om jonge leerlingen op een echt aantrekkelijke manier met het orgel in aanraking te brengen. Wat zeker drempelverlagend zou werken is wanneer er in Zeeland een Doe-orgel beschikbaar zou komen zodat niet voor ieder lesproject een tijdrovende en kostbare reis ondernomen hoeft te worden. De aanschafkosten liggen rond de € 7.000,- per instrument. De focus van onze stichting ligt echter primair bij de reconstructie, restauratie en plaatsing van ons De Rijckere-orgel. Misschien een aardig samenwerkingsproject voor een paar Zeeuwse gemeentes die een stadsorganist in dienst hebben? Suggesties zijn welkom!

Hieronder een drietal reacties van leerlingen:

Het was leerzaam en vooral leuk om te zien hoe het allemaal werkt in een orgel. De blaasbalgen, de registers en de tractuur. In onze groep was het orgel best snel in elkaar gezet. Ook zijn we nog naar het orgel in de Sint Augustinuskerk geweest. Daar hebben we geluisterd naar Bram de Wolf, de organist daar. Timo en ik hebben nog een spreekbeurt voor groep 7 gehouden over het orgel, als voorbereiding op het Doe-orgel.

Door Carlo de Ridder

Ik vond het lesproject met het Doe-orgel geweldig leuk, ook heel leerzaam. Iedereen mocht in een groepje iets maken, daarna zetten we het met zijn allen in elkaar. Soms zat even dit en dat niet goed, maar daar leer je juist natuurlijk heel veel van! Na een poosje proberen zat het perfect in elkaar, het was leuk om nog een poosje te spelen en te zien hoe die registers in elkaar zitten. Een week later mochten we naar het orgel in de Sint-Augustinuskerk. Ook daar hadden we weer veel informatie opgedaan. We leerden ook veel over de geschiedenis van dit orgel. Boven speelde Bram de Wolf nog wat stukjes met verschillende registers en leerden we nog hoe het zit met de warmte en het vocht en dat het hout dan uitzet. Gelukkig kan je de toetsen die helemaal naar beneden waren gezakt snel weer goed krijgen. Dat had de organist vlak voordat hij voor ons ging spelen die dag nog moeten doen maar dat is een simpel klusje en was zo gebeurd. We kijken terug op twee leuke dagen!

Door Timo Troost

Het Doe-orgel was heel leuk, vooral om het orgel zelf in elkaar te zetten. Ook heel leuk dat je zag hoe het orgel nou eigenlijk werkt en leuk om zelf de blaasbalg te bedienen en als je het niet goed deed het orgel ook niet goed werkte. We zijn ook naar de Sint Augustinuskerk geweest. Het kleine orgel dat daar stond vond ik leerzaam en mooi. Leuk dat we nog in het orgel mochten kijken en konden zien hoe de blaasbalgen werkten. En ook hoe de registers werkten. En ook heel leerzaam hoe je een orgel moet onderhouden. Wel jammer dat ik niet op het orgel kon spelen.

Door Ivan Danker

4. Excursie 2023: Historische orgels in Zeeuws-Vlaanderen

Op zaterdag 23 september 2023 organiseren we onze jaarlijkse orgelexcursie. Dit keer bezoeken we een drietal orgels van achtereenvolgens de Sint-Willibrordusbasiliek in Hulst, de Sint-Henricuskerk te Clinge en de Sint-Philippus en Jacobuskerk in Koewacht. Deze activiteit organiseren we speciaal voor onze donateurs en andere begunstigers als blijk van onze waardering voor hun steun. Deelname voor hen is gratis, voor overige belangstellenden bedragen de kosten € 15,- p.p. (tot 12 jaar gratis). Vervoer is met eigen auto's. Uiteraard hopen we dat er zoveel mogelijk wordt samen gereden. We hopen hierbij op veel eigen initiatief, bemiddelen is wel een mogelijkheid. Wilt u bij aanmelding aangeven of u over een auto beschikt en of u bereid bent personen mee te laten rijden en zo ja, hoeveel plaatsen u ter beschikking heeft. Contact en reserveren uiterlijk maandag 18 september en uitsluitend via: www.derijckereorgel.nl

Programma excursie Historische orgels in Zeeuws-Vlaanderen

In Hulst is organist Marcel Mangnus onze gastheer. Marcel zal ons bij aanvang van ons bezoek iets vertellen over de omvangrijke en roerige orgelgeschiedenis van deze Basiliek die uiteindelijk tot de huidige situatie heeft geleid. In grote lijnen komt het erop neer dat het orgel in eerste aanleg in 1610-1612 door de Frans-Vlaamse orgelbouwer Loys Isoré werd gebouwd. Het bescheiden instrument had slechts één klavier met een aangehangen kistpedaal en telde 13 stemmen. In 1764 bracht de Antwerpenaar Louis II Delhaye (2e generatie) belangrijke wijzigingen aan. In de jaren 1970/71 werd het orgel door de firma Flentrop, onder advies van C.H. Edskes en H. van der Harst, gerestaureerd, gereconstrueerd én uitgebreid met een positif (als borstwerk) en een vrij pedaal. Ten behoeve van dit laatste werd een nieuw pedaalklavier vervaardigd waarbij het oorspronkelijke kistpedaal (in dit geval) gelukkig wél bij het orgel bewaard bleef!

Voor uitgebreidere informatie: <https://www.orgelsite.nl/hulst-sint-willibrordusbasiliek/>

Ter afsluiting verzorgt Marcel een korte bespeling van het Isoré/Delhaye/Flentrop-orgel en is er gelegenheid het orgel zelf te bespelen.

1 Het Isoré/Delhaye/Flentrop-orgel te Hulst

In de Sint-Henricuskerk te Clinge bevindt zich een orgel dat oorspronkelijk in 1763 door de Amsterdamse orgelmaker Dethleff Onderhorst, waarschijnlijk als kabinetorgel, is gebouwd. Orgelmaker en schrijnwerker Cornelis Rogier (1804-1885) uit Bergen op Zoom plaatste het instrument, dat hij waarschijnlijk in Standdaarbuiten verwierf, rond 1880 in de kerk van Clinge en bracht bij die gelegenheid belangrijke wijzigingen aan. Rogier, die in de leer is geweest bij diverse Zuid-Nederlandse (Antwerpse?) schrijnwerkers en orgelmakers, gebruikte vermoedelijk tot 1863 pijpwerk van Jean Corneille Charles

Delhaye (1809-1863). Na het overlijden van laatstgenoemde, waarmee overigens een einde kwam aan het atelier van vijf generaties Delhaye, stelde Rogier zijn orgels noodgedwongen samen uit gebruikt materiaal uit oudere instrumenten. Zo werd in dit geval het instrument van Onderhorst voorzien van een (bestaand?) orgelmeubel en snijwerk in Vlaamse stijl en kreeg het achterkantbespeling. Op enig moment is de dispositie naar de tijdgeest uitgebreid met een Viola di Gamba 8' en een Voix Céleste 8'. Eind jaren '60 van de vorige eeuw is door de firma Vermeulen uit Weert gepoogd het orgel naar de oorspronkelijke toestand te reconstrueren, onder advies van C.H. Edskes en H. van der Harst. Men heeft hierbij de twee strijkers verwijderd en vervangen door een nieuwe gedeelde Mixtuur.

Voor nadere informatie: http://www.orgelsinzeeland.nl/navigatie_plaats_clinge_sinthenricuskerk.htm

2 Het Onderhorst/Rogier-orgel te Clinge

Ook in de Sint-Philippus en Jacobuskerk te Koewacht bevindt zich een instrument van de hand van orgelmaker Cornelis Rogier. Rogier leverde in 1884 zijn laatste orgel, dat hij ook in dit geval had samengesteld uit ouder materiaal, aan de dekenale hulpkerk van Sint-Joseph (bijgenaamd "Smitskerkje") van zijn woonplaats Bergen op Zoom. De orgelkas dateert uit +/- 1780, het pijpwerk is afkomstig uit diverse oudere instrumenten, waarschijnlijk van Vlaamse signatuur maar de windlade en mechanieken maakte hij nieuw. Vanwege de inwijding van de nieuwe en veel grotere Sint-Josephkerk (bijgenaamd Joorenkerk) in 1913 werd het Smitskerkje afgestoten. Het Rogier-orgel werd geschonken aan de parochie van Koewacht en daar in 1930 op de galerij van de in 1922 ingewijde kerk geplaatst. In 1970 werd het instrument gerestaureerd en verhuisde het naar de begane grond. Hierbij kreeg het orgel een nieuwe onderbouw en werden de verdwenen Mixtuur en Trompet gereconstrueerd. Ook deze werkzaamheden werden uitgevoerd door Vermeulen uit Weert, ditmaal onder advies van H. van der Harst. Voor nadere informatie:

http://www.orgelsinzeeland.nl/navigatie_plaats_koewacht_kerkvandehhphilipusenjacobus.htm

3 Het Rogier-orgel te Koewacht

Het tijdschema van deze excursie ziet er als volgt uit:

10.30 uur:	Hulst, Sint-Willibrordusbasiliek
12.00 uur - 13.00 uur:	Lunch op eigen gelegenheid
13.30 uur:	Clinge, Sint-Henricuskerk
14.30 uur:	Koewacht, Sint-Philippus en Jacobuskerk
ca 15.00 / 15.15 uur:	einde excursie

5. Vooruitblik op het weekend rondom Byrd

Op 13 en 14 oktober 2023 organiseren we een weekend naar aanleiding van het 400e sterfjaar van William Byrd, één van de grootste Engelse componisten. Zijn uitgebreide oeuvre voor orgel en klavecimbel (meer dan 100 werken) is het ontdekken meer dan waard. Dat kan bijvoorbeeld tijdens de concerten en de openbare masterclass met Léon Berben. Voor de masterclass hebben vijf studenten zich aangemeld als actieve deelnemer. Centraal staat de interpretatie van muziek van Byrd op orgel of klavecimbel.

Het programma van het Byrd-weekend ziet er als volgt uit:

vrijdag 13 oktober 2023

12.30 uur	inloop, koffie, & kennismaking
13.00-13.30 uur	opening & inleiding
13.30-17.30 uur	masterclass orgel & klavecimbel
20.00 uur	concert Léon Berben, orgel & klavecimbel <i>"William Byrd: Gentleman of the Chapel Royal"</i>

zaterdag 14 oktober 2023

09.30 uur	inloop & koffie
10.00 uur	Presentatie <i>"William Byrd & de Vlaamse klavecimbelbouw"</i> door studenten van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (KASK) te Gent
10.30-12.00 uur	masterclass orgel & klavecimbel
12.30 uur	lunchconcert door André Poortvliet, klavecimbel & muselaar <i>"William Byrd en het My Ladye Nevells Booke"</i>
13.30-16.00 uur	vervolg masterclass orgel & klavecimbel
20.00 uur	presentatieconcert door de studenten van de masterclass en Léon Berben op orgel en klavecimbel <i>"William Byrd: Father of Musick"</i>

Bij de inleiding gaan we in op de verschillende 16e en 17e eeuwse bronnen met muziek van William Byrd. Wat hebben deze te zeggen over datering en chronologie van zijn werk, versieringen en vingerzettingen? De belangrijkste bronnen zijn: *My Ladye Nevells Booke* (1591), *Parthenia* (1612/3), het *Fitzwilliam Virginal Book* (ca 1617) en *Will Forster's Virginal Book* (1624). Zaterdagochtend geven we jonge instrumentenbouwers uit Gent het podium: ze vertellen over Vlaamse klavecimbelbouw in relatie tot de muziek van William Byrd. Het lunchconcert op zaterdagmiddag staat in het teken van *My Ladye Nevells Booke*, de belangrijkste bron van zijn klaviermuziek. André Poortvliet zal een korte inleiding houden en vervolgens een aantal werken spelen op klavecimbel en muselaar, een uniek klavierinstrument dat klavecimbelbouwer Jared Clous ons ter beschikking stelt.

Instrumenten

We hebben maar liefst vier instrumenten tot onze beschikking tijdens het Byrd-Weekend:

- het Duyschot/Müller-orgel (1707/1754)
- een muselaar naar Ioannes Couchet (Antwerpen, 1650 / kopie door Jared Clous, 2022)
- een Vlaams klavecimbel naar Andreas Ruckers (Antwerpen, 1644 / kopie door Gerhard Boogaard, 2012)
- een Italiaans klavecimbel naar Giovanni Battista Giusti (Lucca, ca 1679 / kopie door Cornelis Bom, 2002)

Al met al belooft dit een bijzonder en verrijkend weekend te worden, waarin veel te ontdekken valt over de muziek van William Byrd, maar ook de tijd waarin hij leefde en zijn culturele omgeving. De masterclass sluit bovendien goed aan bij de educatie-doelstelling van onze stichting. Van harte welkom!

Praktische informatie

Locatie: Sint-Augustinuskerk, Zuidsingel 70, Middelburg

Meer informatie: <https://www.derijckereorgel.nl/byrdweekend2023>

Reserveren kan via: <https://www.ticketkantoor.nl/shop/byrdweekend>

Toegangsprijzen:

Paspartout gehele weekend (alle activiteiten): 50 EUR.

Prijzen per concert: 15 EUR (tot 18 jaar gratis).

Prijzen masterclass (passieve deelnemer): 25 EUR.

6. Onze wijnen en CD

Sinds december 2020 verkopen we onze speciale De Rijckere-wijn. Inmiddels hebben we rond de 1200 flessen verkocht. Veel dank voor de belangstelling en uw steun!

De Rijckere-wijnen

De De Rijckere-wijnen betreffen een Franse witte wijn (Chardonnay-Viognier) en een Franse rode wijn (Merlot). Beide wijnen komen uit de Languedoc. Heerlijke wijnen om zelf van te genieten of leuk om weg te geven als cadeau of relatiegeschenk. Door deze De Rijckere-wijnen te kopen, helpt u ons het project te realiseren.

2022 Cuvée DE RIJCKERE – CHARDONNAY VIOGNIER

L'AUDE – LANGUEDOC

Perfect huwelijk van sappige fris ronde Chardonnay, met de gedistingeerde Viognier. De kleur is helder goudgeel. In de neus delicate aroma's van tropisch wit fruit, witte bloemen en een toefje hazelnoot. De smaak is mondvullend met tonen van abrikoos, perzik, appel en wat karamel. De afdronk is droog en aanhoudend fris. Heerlijk als aperitief of bij geitenkaas, witvlees- of visgerechten.

2022 Cuvée DE RIJCKERE – MERLOT

L'AUDE – LANGUEDOC

Deze Merlot is gemaakt van 20 jaar oude stokken van de zonnige zuidhellingen uit de buurt van Carcassonne. In de neus treffen we gul fruit van bessen en bramen, de smaak is rijk met tonen van bosfruit en subtiele kruidigheden. De afdronk is lang en aangenaam. Heerlijk bij jong belegen kazen, charcuterie en pastagerechten.

De wijnen zijn te koop per doos van zes flessen en per fles. Ondanks de recente forse prijsverhogingen leveren we de wijn voorlopig nog voor de huidige prijzen: een doos met zes flessen kost € 55,-, de prijs per fles is € 9,95. Vanaf 12 flessen wordt de wijn gratis thuisbezorgd op Walcheren en de Bevelanden. Uiteraard is de wijn ook te koop en af te halen bij onze activiteiten en desgewenst ook op afspraak bij de Sint Augustinuskerk te Middelburg. Op onze website kunt u via het bestelformulier de wijn eenvoudig bestellen. Tegen een meerprijs is deze wijn nu ook leverbaar in luxe geschenkverpakkingen voor twee flessen.

CD “Fugue & Caprice”

Woensdagavond 13 juli 2022 werd de nieuwe CD “Fugue & Caprice” gepresenteerd na afloop van een memorabel en inspirerend orgelconcert door Léon Berben in de Middelburgse Oostkerk, waar het andere De Rijckere-orgel zich bevindt.

De cd is in april 2022 opgenomen op het De Rijckere-orgel in Beek. Het programma geeft een goed beeld van de mogelijkheden van het orgel met componisten als Louis Couperin (ca. 1626-1661), François Roberday (1624-1680), Johann Jakob Froberger (1616-1667), Henry Du Mont (1610-1684), Abraham van den Kerckhoven (1618-1701), Jacobus La Fosse (1671-1721) en Claude Balbastre (1724-1799).

Uiteraard hopen we dat ook u één of meerdere exemplaren wilt afnemen. Bestellen kan eenvoudig via de knop CD van onze website. De vermelde verzendkosten hebben betrekking op de verzending van één exemplaar. Voor verzending van meerdere exemplaren kunt u contact opnemen met het secretariaat. Bezorging bij een bestelling van meerdere exemplaren behoort tot de mogelijkheden.

Speciale actie: prijs per stuk: € 20,-. Bij afname van 3 exemplaren betaalt u slechts € 50,-.

7. Agenda 2023

Een overzicht van onze activiteiten voor 2023:

23 september 2023, 10.30 uur, Hulst, Clinge, Koewacht
Excursie voor donateurs en belangstellenden
Toelichtingen en bespelingen door o.a. Marcel Mangnus

Te bezoeken orgels:

Hulst, Sint-Willibrordusbasiliek (Isoré/Delhaye/Flentrop-orgel, 1612/1764/1971)

Clinge, Sint-Henricuskerk (Onderhorst/Rogier-orgel, 1763)

Koewacht, Sint-Philippus en Jacobuskerk (Rogier-orgel, 1884)

13 en 14 oktober 2023, Sint-Augustinuskerk, Middelburg

Weekend rondom William Byrd met **Léon Berben**

Concerten, masterclasses en inleidingen over de orgel- en klavecimbelmuziek van Byrd.